

Brussel - Europa in cijfers

Een studie van het Verbindingsbureau Brussel-Europa

November 2011

1. Brussel¹, zetel van Europese en internationale instellingen

1.1 Binnen het kader van de Europese Unie

- Brussel is de zetel van drie Europese instellingen : de [Europese Commissie](#), de [Raad van de Europese Unie](#) en de [Europese Raad](#) (ook Europese top genoemd)²
- Hoewel de officiële zetel van het [Europees Parlement](#) in Straatsburg ligt en het secretariaat-generaal in Luxemburg, vinden de vergaderingen van de politieke fracties en van de parlementaire commissies in Brussel plaats. Concreet betekent dit dat de Europese parlementsleden, hun assistenten en een deel van de ambtenaren per maand drie weken in Brussel en één week in Straatsburg werken. In Straatsburg worden de plenaire zittingen van het EP gehouden (de stemmingen), maar regelmatig zijn er in Brussel ook zgn. *mini-sessies*.
- Brussel is de zetel van twee raadgevende Europese organen: het [Comité van de Regio's](#) en het [Europees Economisch en Sociaal Comité](#).
- Brussel is momenteel de zetel van 7 Europese agentschappen³:
 1. Het [Europees Defensieagentschap](#) (EDA)
 2. Het [Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur](#) (EACEA)
 3. Het [Uitvoerend Agentschap voor concurrentievermogen en innovatie](#) (EACI)
 4. De [Europese GNSS-toezichtautoriteit](#) (GSA)
 5. Het [Uitvoerend Agentschap Onderzoek](#) (REA)
 6. Het [Uitvoerend Agentschap Europese Onderzoeksraad](#) (ERC)
 7. Het [Uitvoerend Agentschap voor het trans-Europees vervoersnet](#) (TEN- T EA)
- Naast de Europese agentschappen vonden nog enkele Europese inter-institutionele organen een onderdak in Brussel: [Europees Bureau voor personeelsselectie](#) (EPSO verzorgt de aanwerving van nieuw personeel van alle instellingen van de EU), de [European Administrative school](#) (EAS staat in voor de vorming en opleiding van deze personeelsleden) en het [Bureau voor Publicaties](#) (de uitgeverij voor publicaties van alle instellingen van de EU).
- Er zijn nog twee andere communautaire instanties in Brussel: het [Europees Bureau voor Fraudebestrijding](#) (OLAF) en het [Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek](#) (DG JRC). Zij maken officieel deel uit van de Europese Commissie, maar genieten een grotere autonomie dan de andere DG's (directoraten-generaal).

¹In dit verslag verwijst Brussel steeds naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

² Art. 9 van het Verdrag van Lissabon : " [...] De Instellingen van de Unie zijn: het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, de Europese Commissie, het Hof van Justitie van de Europese Unie, de Europese Centrale Bank en het Rekenhof."

³ http://europa.eu/agencies/inyourcountry/index_nl.htm

1.2 Buiten het kader van de Europese Unie

- Brussel is de zetel van verschillende internationale instellingen, zoals de [NAVO](#), [Eurocontrol](#), de [Werelddouaneorganisatie](#), the [European Committee for Standardization](#), het Secretariaat-generaal van de [Benelux](#), ...
- Brussel telt ook verschillende vertegenwoordigingen van internationale instellingen die elders hun zetel hebben, waaronder verschillende afdelingen van de VN (UNICEF, UNESCO, ...), maar ook van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, de Internationale Organisatie voor Migratie, ...
- Een (weliswaar onvolledig) overzicht vindt u op de website van het [Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#).

1.3 Wat zijn de gevolgen voor Brussel ?

Internationale ranking

- Volgens de criteria van de UIA⁴ (Union of International Associations) is Brussel de 1ste congresstad van Europa en de 2^e in de wereld. Volgens de criteria van de ICCA⁵ (International Congress and Convention Association) is Brussel de 21ste congresstad in de wereld. Zo'n 56 % van de congressen in de hoofdstad wordt georganiseerd door een Europese instelling en ongeveer 14 % door internationale organisaties en verenigingen.⁶
- In Brussel worden jaarlijks meer dan 70.000 vergaderingen en evenementen georganiseerd met meer dan 7 miljoen deelnemers. Het congresstoerisme is daarmee goed voor 25.000 jobs.⁷
- Brussel is de zesde belangrijkste zakenstad van Europa, na Londen, Parijs, Frankfurt, Amsterdam en Berlijn.⁸ Het zakentoerisme is voor 75 % te wijten aan de aanwezigheid van de Europese instellingen in Brussel.⁹
- Inzake de levenskwaliteit van *expats*, neemt Brussel de 15de plaats in op de wereldrangschikking.¹⁰
- Volgens de cijfers van Eurostat is Brussel is de derde rijkste regio van de Europese Unie, na Londen en Luxemburg. Eurostat berekent de rijkdom van een stad of regio door het bruto binnenlands product te delen door het aantal inwoners. Het bruto binnenlands product per inwoner bedraagt in Brussel 60.861¹¹ euro, wat bijna twee en een halve keer meer is dan het Europese gemiddelde.¹² Dit betekent niet dat Brusselaars rijk zijn. Het Brussels Gewest kampt met een hoge werkloosheid (20,7 % in het algemeen¹³ en meer dan 30 % bij de min 25-jarigen)¹⁴ en een kwart van de Brusselaars leeft onder de armoedegrens. Met meer dan 700.000 arbeidsplaatsen heeft het BHG nochtans geen tekort aan banen. De beschikbare arbeidsplaatsen situeren zich echter voor bijna de helft (47 %) in de dienstensectoren die een hoog kennisniveau vereisen.¹⁵ In het Brussels Gewest heeft bijna één jongen op vijf en één meisje op zes de school vroegtijdig verlaten (jongeren tussen

⁴ Minimum 50 deelnemers van 5 verschillende nationaliteiten gedurende 3 dagen en 40% buitenlandse deelnemers.

⁵ Minimum 50 deelnemers van 3 verschillende nationaliteiten en regelmatig georganiseerd in ten minste 3 verschillende landen.

Meer info in het [jaarverslag 2009 van het Observatorium voor Toerisme te Brussel](#), editie 2010, p. 37

⁶ [Persdossier Brussels Meeting Week 2011](#)

⁷ [Persdossier Brussels Meeting Week 2011](#)

⁸ "European Cities Monitor 2011", Cushman & Wakefield.

⁹ VANDERMOTTEN, C. *et al.*, Synthesenota "[De Brusselse economie](#)", Brussels Studies 2009, p. 2.

¹⁰ [Mercer 2010 Quality of Living Survey](#),

¹¹ [Nationale Bank van België](#), 2009.

¹² [Eurostat regional yearbook](#), 2010.

¹³ [www.cerexhe.irisnet.be/nieuwsberichten/04-11-2011-oktober-2011-werkloosheidsdaling-in-het-brussels-gewest](#)

¹⁴ Cijfers van september 2011, [Welzijnsbarometer 2011 van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussels Hoofdstad.](#)

p. 39

¹⁵ VANDERMOTTEN, C. *et al.*, Synthesenota "[De Brusselse economie](#)", Brussels Studies 2009, p. 2.

18 en 24 jaar met maximum een diploma lager secundair onderwijs die geen onderwijs of vorming meer volgen).¹⁶ Bijna 6 op 10 van de Brusselse jobs wordt ingevuld door pendelaars (door mensen die in het Vlaams en Waals gewest wonen). Dit verklaart het lage gemiddelde inkomen per inwoner in verhouding tot het BBP per inwoner.¹⁷ Bovendien betalen pendelaars belastingen waar ze wonen, en niet waar ze werken.

Economische impact van de Europese en internationale instellingen

- De aanwezigheid van de Europese en internationale instellingen drukt een belangrijke stempel op de economie en de werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Als zetel van deze instellingen heeft Brussel zich opgewerkt tot een wereldstad, niet alleen wat betreft de aantrekkingskracht die ze uitoefent, maar ook als beslissingscentrum. Brussel is de 7de Europese stad in het klasment van wereldsteden van *Globalization and World Cities Research Network*, een positie die veel hoger ligt dan wat men louter op basis van de grootte van de stad en het belang van de Belgische economie zou kunnen vermoeden.¹⁸
- De precieze socio-economische impact van de instellingen op Brussel is niet eenvoudig te berekenen. Dat bewijst ook de laatste studie die hierover verschenen is (2007) « *Impact socio-économique de la présence des institutions de l'Union européenne et des autres institutions internationales en Région de Bruxelles* », uitgegeven door de ULB onder leiding van de Christian Vandermotten.¹⁹
- Deze studie toont aan dat, naast de directe werkgelegenheid die de Europese en internationale instellingen verschaffen, hun aanwezigheid bijkomende jobs genereert in verschillende sectoren zoals de HORECA (hotels, restaurants, cafés), handel en toerisme. Op indirecte wijze creëren ze ongeveer 28.000 jobs. In totaal zou de Europese en internationale aanwezigheid verantwoordelijk zijn voor 13 à 14 % van de jobs en van het Brusselse BNP, wat overeenstemt met zo'n 100.000 jobs.

Bureauoppervlakte

De 5 belangrijkste Europese instellingen en organen nemen 1,9 miljoen m² kantoorruimte in beslag.²⁰ Als je hier nog eens de kantoorruimte bijvoegt die de andere Europese actoren in nemen (zoals de lobby's, regionale kantoren, NGO's, ...) groeit dit cijfer tot 3,3 miljoen m² of 30 % van de totale beschikbare kantoorruimte in Brussel.²¹ De Europese Commissie beschikt in totaal over 66 gebouwen in Brussel (niet alleen kantoren, maar ook conferentiezalen, crèches etc), samen goed voor ongeveer 860.000 m².

Bevolking

- Op 1 januari 2010 telde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1.089.538 officiële inwoners.²²
- Als men rekening houdt met de nationaliteit bij de geboorte, is 46 % van de Brusselaars van niet-Belgische origine.²³ Het aantal officieel geregistreerde buitenlanders in de strikte zin bedraagt 30 % van de Brusselse bevolking.²⁴

¹⁶ http://www.observatbru.be/documents/graphics/rapport-pauvrete/welzijnsbarometer_2011.pdf, p.3

¹⁷ VANDERMOTTEN, C. *et al.*, Synthesenota "De Brusselse economie", Brussels Studies 2009, p. 2 en 5.

¹⁸ CORIJN, E. *et al.*, Synthesenota "Brussel, internationale stad", Brussels Studies, 2009, p.1.

¹⁹ In deze studie worden echter verschillende cijfers gehanteerd die vragen opwerpen. Zo wordt het VBBE verschillende keren als bron geciteerd, terwijl deze cijfers niet door het VBBE verstrekt werden.

²⁰ "Het vastgoedbeleid van de Europese Commissie", persbericht van de Commissie, maart 2009.

²¹ Cijfers bevestigd op 4 november 2011 door Cedric Van Meerbeeck, van het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – ATO.

²² [Cijfers](#) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie.

²³ DEBOOSERE, P, *et al.*, Synthesenota "De Brusselse bevolking: een demografische doorlichting", Brussels Studies, 2009, p. 9.

²⁴ Op 1 januari 2010 telde het Brussels Gewest 327.070 vreemdelingen. [Cijfers](#) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie.

- Europeanen (EU-27) zijn de grootste groep vreemdelingen in Brussel (60 % van de niet-Belgen): ongeveer 181.655 niet-Belgische Brusselaars hebben een EU-nationaliteit.²⁵ Met 46 006 inwoners vormen de Fransen sinds enkele jaren de grootste bevolkingsgroep van vreemde nationaliteit. Zij zijn talrijker dan de Marokkanen. Het aantal Marokkanen is in de loop van het laatste decennium bijna gehalveerd, maar toch telt de Brusselse bevolking een groot aantal personen van Marokkaanse origine. Dit is het gevolg van talrijke naturalisaties.²⁶
- De officiële bevolking omvat enkel de personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkingsregisters. De grootste groep mensen die hier NIET bijgeteld worden, zijn de asielzoekers. Op 1 januari 2008 waren er in het BHG 16.960 kandidaat-vluchtelingen ingeschreven op het wachtregister.²⁷
- Buitenlanders die werkzaam zijn bij de instellingen van de Europese Unie en de niet-Belgische leden van hun huishouden zijn niet verplicht zich in de gemeentelijke bevolkingsregisters te laten *inschrijven*. De gemeentes moeten de bovenvermelde vreemdelingen in de bevolkingsregisters *vermelden* op basis van maandelijkse lijsten die ze van de Protocoldienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangen. Ze worden dus wel bij het officiële bevolkingsaantal geteld.

Taalgebruik²⁸

- Brussel is officieel een tweetalige stad (Frans en Nederlands), maar op het terrein is het taalgebruik veel diverser. De meest gesproken talen (beheerst door de Brusselse bevolking) zijn respectievelijk het Frans (96 %), het Engels (35%) en het Nederlands (28 %). Vervolgens volgen het Spaans, Italiaans, Arabisch en Duits, talen die gekend zijn door 5 à 10 van de Brusselse bevolking, wat een goede illustratie is van de demografische diversiteit in Brussel.

2. Europeanen die in Brussel wonen omwille van hun werk bij de Europese instellingen en raadgevende organen

2.1 De Europese Commissie

- De Europese Commissie verspreidt publiekelijk informatie over haar personeelsbestand op haar [website](#) (cijfers op 1 oktober 2011). Het cijfermateriaal is afkomstig van Human Resources Key Figures Card, een publicatie die jaarlijks door de DG Human Resources and Security uitgegeven wordt.
- Volgens deze cijfers werken er **21.635** personeelsleden van de Europese Commissie in Brussel. In dit cijfers zijn volgende personeelscategorieën opgenomen: officials (16.622), temporary agents (1.123), contract agents (3.844), local agents, special advisers and agents under national law. Zijn niet opgenomen in dit cijfer: gedetacheerde nationale deskundigen (905), dienstverleners, interim-krachten. Deze categorieën werden in vorige officiële statistieken wel opgenomen, wat verklaart

²⁵ Situatie op 1 januari 2008, [cijfers van het Brussels Instituut voor Statistiek](#) en Analyse (BISA), hoofdstuk 1.1 structuur van de bevolking, tabel 1.1.2.2 Vreemde bevolking per nationaliteit

²⁶ Sinds 1989 werden er ongeveer 200.000 mensen genaturaliseerd in Brussel. DEBOOSERE, P, *et al.*, Synthesenota "[De Brusselse bevolking: een demografische doorlichting](#)", Brussels Studies, 2009, p. 9.

²⁷ Situatie op 1 januari 2008, [cijfers van het Brussels Instituut voor Statistiek](#) en Analyse (BISA), hoofdstuk 1.1 structuur van de bevolking, tabel 1.1.3 Bevolking in het wachtregister.

²⁸ JANSSENS, R., Synthesenota "[Taalgebruik in Brussel en de plaats van het Nederlands. Enkele recente bevindingen](#)", Brussel Studies, n° 13, 25 januari 2008.

waarom vorige cijfers over het personeelsbestand van de Europese Commissie in Brussel hoger lagen.

- De Commissie ontvangt twee keer per jaar een groep stagiairs (in maart en oktober, telkens voor 6 maanden). Elke groep in Brussel bestaat uit ongeveer 650 stagiairs.

2.2 Het Europees Parlement²⁹

- Op 1 september 2011 stelde het Europees Parlement in totaal 6.417 mensen te werk (Luxemburg + Straatsburg + Brussel).
- Hiervan werken 3.600 personeelsleden in Brussel (bij het algemeen secretariaat en bij de politieke fracties). Deze groep omvat de vastbenoemde ambtenaren, de tijdelijke contracten en de contractuelen)
- Deze personeelsleden wordt elk jaar aangevuld met officiële stagiairs (150 per semester in Brussel) + de stagiairs van de politieke fracties (+/- 100 per jaar).
- Hiernaast zijn er ook 736 Europese parlementsleden. Op 1 september 2011 waren er 1.600 geaccrediteerde assistenten aan de slag bij de Europese parlementsleden.
- De meeste parlementsleden hebben ook nog een stagiaire. We weten niet met hoeveel ze zijn.
- Volgens de officiële cijfers zijn er dus **5.936 mensen aan de slag bij het Europees Parlement** (stagiaires niet inbegrepen): 3.600 personeelsleden + 1600 assistenten + 736 parlementsleden.

2.3 De Raad van de EU³⁰

- De Raad stelt ongeveer **3.091 mensen** te werk in Brussel.
- Het gaat meer precies om 2.842 vastbenoemde ambtenaren, 94 tijdelijke functionarissen, 149 arbeidscontractanten, 23 nationale gedetacheerde deskundigen en 1 "special counsellors", of een totaal van 3.091 personeelsleden.

2.4 Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité

- Er werken ongeveer **800 mensen** voor het Europees Economisch en Sociaal Comité in Brussel.³¹
- Het Comité van de Regio's stelt dan weer **506 personen** te werk.³²

²⁹ Cijfers op 1 september 2011, Mail van Judit Wessel op 15.11.11, DG de la Communication, Bureau d'Information en Belgique

³⁰ Cijfers op 1 oktober 2011. Bron: Jaana Zangen, medewerkster op het "Bureau des Effectifs, division de la direction des Ressources Humaines" van de Raad van de Europese Unie.

³¹ Cijfers op 7 november 2011. Bron: Werner Dahms (Europees Economisch en Sociaal Comité).

³² Cijfers op 25 oktober 2011. Bron: Lambrini Yalamboukidou, diensthoofd « Pers en Communicatie », eenheid Griffie en Pers, algemeen secretariaat van het Comité van de Regio's.

2.5 Overzicht (stagiaires niet inbegrepen)

Europese instelling	Personeelsleden
Europese Commissie	21.635
Europees Parlement	5.936
Raad van de EU	3.091
CvR + EESC	1.306
Totaal	31.968

Bij het personeel van de Europese instellingen zit een groot aantal Belgen. Zo heeft 18,3 % van de werknemers van de Europese Commissie de Belgische nationaliteit.³³ Bij het Europees Parlement is dit 13,8%.³⁴ De Belgen zijn de best vertegenwoordigde nationaliteit in de Europese instellingen, al zijn ze vooral oververtegenwoordigd in functies onderaan de hiërarchische ladder.³⁵

De meerderheid van de Europese personeelsleden woont in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Cijfers van de Europese Commissie tonen aan dat 67,7 % van de officiële ambtenaren in het BHG woont.³⁶ Hoewel deze cijfers enkel betrekking hebben op de officiële ambtenaren, kunnen we er van uitgaan dat dit cijfer representatief is voor het ganse personeelskader van de Europese Commissie, en bij uitbreiding ook voor de andere Europese instellingen. Het bovenvermelde percentage leunt nauw aan bij cijfers uit eerdere studies: in een impactstudie uit 2001 lezen we dat “66 % van de buitenlanders die voor een internationale instelling werken in BHG woont”.³⁷

³³ http://ec.europa.eu/civil_service/about/figures/index_en.htm

³⁴ Cijfers op 31 november 2009, Bilan Social 2009, Parlement européen, Direction générale du personnel, juin 2010.

³⁵ “Is er een Belg in de zaal? Het “uitzendbeleid” van Belgische overheden naar internationale organisaties”, KUL Working Paper nr.122 – maart 2008, Jan Wouters en Maarten Vidal, p. 5

³⁶ “B-Bruxelles : Demande d’information pour « Des pôles pouvant répondre aux besoins immobiliers de la Commission européenne, 2008/S 113-150691” ; supplément au Journal Officiel de l’Union européenne, 16.06.08. Deze studie geeft ook een overzicht van het aantal Europese ambtenaren per gemeente. Brussel-stad en Elsene staan op kop in dit overzicht.

³⁷ “L’impact socio-economique des institutions européennes et internationales dans la Région de Bruxelles-Capitale: Actualisation 2001 et Prospection 2005-2011”, Iris Consulting, december 2001.

3. Europeanen die in Brussel wonen/werken omwille van de aanwezigheid van de Europese instellingen

3.1 In het kielzog van de Europese Instellingen

De aanwezigheid van de Europese instellingen maakt van Brussel een van de belangrijkste beslissingscentra ter wereld. In hun kielzog hebben zich een hele reeks NGO's, consultancybureaus, regionale vertegenwoordigers, journalisten, advocaten en zo meer in de omgeving van de Europese wijk gevestigd.

Lobbyisten

- Brussel telt het grootste aantal lobbyisten na Washington. Hun aantal wordt algemeen geschat tussen 15.000³⁸ en 20.000³⁹, al kan dit aantal volgens sommige bronnen nog hoger oplopen. In een recent artikel van The Bulletin is sprake van "100.000 experts representing public or private interests". Alles hangt natuurlijk af welke definitie van een lobbyist gebruikt wordt.⁴⁰
- De Europese Commissie definieert lobbyen als "alle activiteiten die erop gericht zijn de beleidsbepaling en de besluitvorming van de Europese instellingen te beïnvloeden".⁴¹ Het Parlement heeft hier aan toegevoegd dat alle actoren (zowel vertegenwoordigers van openbare als particuliere belangen), buiten de EU-instellingen onder deze definitie vallen. Het gaat dus niet alleen over consultancybureaus en in-house-lobbyisten bij bedrijven, maar ook om NGO's, studiecetra, beroepsverenigingen, vakbonden en werkgeversorganisaties, organisaties met en zonder winstoogmerk, advocaten, ...⁴²
- Aanvankelijk hielden het Europees Parlement en de Europese Commissie er elk een apart 'lobbyregister' op na. Sinds juni 2011 beschikken de Europese Commissie en het Europees Parlement over een gemeenschappelijk transparantieregister, waaraan een [gedragscode](#) verbonden is. Het nieuwe register omvat niet alleen traditionele lobbyisten, maar ook advocatenkantoren, ngo's en denktanks. Kortom: elke organisatie of zelfstandige die invloed wil uitoefenen op de besluitvorming en het beleid van de EU (al zijn er wel enkele [uitzonderingen](#)). De Raad zou zich op termijn ook aansluiten bij dit gemeenschappelijke register. Lobbyisten zijn echter niet verplicht om zich kenbaar te maken, maar "organisaties die niet in het register staan, zullen vragen krijgen over hun gebrek aan transparantie. Hun werk zal worden bemoeilijkt."⁴³
- Op 27 oktober 2011 waren 2.021 personen en organisaties ingeschreven in het gemeenschappelijke register van de Europese Commissie en het Europees Parlement.⁴⁴ Dit aantal zou de volgende maanden nog sterk moeten toenemen. Het oude register van de Commissie bevatte immers meer dan 4.000 organisaties, dat van het Parlement zo'n 1.700. Die organisaties kregen twaalf maanden de tijd om zich in te schrijven in het gezamenlijke transparantieregister.
- De *Lobby Planet Guide*, een uitgave van de NGO *Corporate Europe Observatory*, hanteert volgende cijfers: 15.000 lobbyisten, waarvan 70 % indirect of direct bedrijfsbelangen dient, 20 % verdedigt de belangen van regio's, steden en internationale instellingen en 10 % die van NGO's (waaronder vakbonden en milieugroeperingen). Maar deze cijfers dateren van 2005.⁴⁵

³⁸ [Resolutie van het Europees Parlement van 8 mei 2008 over de ontwikkeling van het kader voor de activiteiten van de belangenvertegenwoordigers \(lobbyisten\) in de Europese instellingen, \(2007/2115\(INI\)\)](#).

³⁹ « [Lobbying in the European Union](#) », Europees Parlement, Constitutional affairs, November 2007 (PE 393.266)

⁴⁰ « [Will the real lobbyist please stand up ?](#) », the Bulletin, 12 oktober 2011.

⁴¹ "Groenboek 'Europees transparantie-initiatief', ingediend door de Europese Commissie. (COM(2006)0194),

⁴² [Resolutie van het Europees Parlement van 8 mei 2008 over de ontwikkeling van het kader voor de activiteiten van de belangenvertegenwoordigers \(lobbyisten\) in de Europese instellingen, \(2007/2115\(INI\)\)](#).

⁴³ Citaat van Maroš Šefčovič, vicevoorzitter van de Europese Commissie in een [Persbericht over het gemeenschappelijk Transparantieregister](#)

⁴⁴ [Statistieken van het gemeenschappelijk Transparantieregister](#)

⁴⁵ <http://archive.corporateeurope.org/docs/lobbycracy/lobbyplanet.pdf>, 2005.

- Andere interessante bronnen zijn de EPAD gids ([European Public Affairs Directory](#)) of [Stakeholder.eu - The Directory for Brussels](#). Beide gidsen geven een overzicht van iedereen die actief is het Europese netwerk in Brussel. Zo vindt u in Stakeholder.eu de gegevens van 4.500 kantoren en 14.000 persoonlijke adressen. De meeste uiteenlopende categorieën komen aan bod. Zo onderscheiden we onder meer 269 regionale kantoren, 23 UN kantoren, 162 internationale advocatenkantoren, 80 think tanks, 208 consultancy firms (lobbyisten die een bedrijf kan inhuren als ze zelf geen vertegenwoordiging in Brussel hebben), 300 NGO's, 37 kamers van koophandel, 800 Europese federaties, en de lijst gaat maar door.

Internationale journalisten ⁴⁶

- Brussel is het grootste perscentrum ter wereld. Brussel telt momenteel 951 geaccrediteerde journalisten en 368 geaccrediteerde leden van de “technische pers” (cameramannen, fotografen, etc.), samen goed voor zo’n 1.319 EU-persmensen.
- [Accreditatie](#) wordt door de woordvoerder van de Europese Commissie verleend aan journalisten die in of rond Brussel wonen en verleent hen vrije toegang tot de gebouwen van de Europese Commissie. Journalisten die bij de Commissie geaccrediteerd zijn, hebben ook toegang tot de Raad van de EU en het Europees Parlement.
- Tijdens Europese toppen neemt hun aantal nog toe en zijn er tussen de 1.500 en 2000 journalisten in de stad aan het werk.

Regionale vertegenwoordigingen

- Brussel telt vandaag meer dan 300 vertegenwoordigingen van regionale en lokale autoriteiten bij de Europese Unie. Hiervan hebben er 240 een “[regionaal attest](#)” ontvangen van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, wat hun aanwezigheid in Brussel officialiseert.
- Een aantal van deze vertegenwoordigingen, zoals de meeste Duitse *Länder*, hebben een indrukwekkende infrastructuur en stellen soms wel 50 mensen te werk; de “kleintjes” beschikken daarentegen maar over enkele personeelsleden.
- Via de [zoekmachine](#) van het Verbindingsbureau Brussel-Europa kan u de contactgegevens van alle regionale vertegenwoordigingen in Brussel opvragen.
- De regionale kantoren houden zich vooral bezig met het verzamelen van informatie, netwerken, lobbying, contacten leggen en onderhandelen voor hun regio. Regio's met wetgevende bevoegdheden willen vooral de EU-beleidsvorming beïnvloeden; door hun bevoorrechte toegang tot de Raad krijgen ze ook de kans dit effectief te doen.⁴⁷
- Volgens de definitie van een lobbyist die gehanteerd wordt door de Commissie en het Parlement behoren het personeel van de regionale vertegenwoordigingen tot de categorie van lobbyisten.

3.2 Partners en kinderen

Europees personeel komt niet altijd alleen naar Brussel. Indien de werknemers in hun land van oorsprong reeds een gezin hebben, verhuizen de partner en de kinderen in de meeste gevallen mee. Het aantal “partners” is moeilijk in kaart te brengen. Sommigen werken ook in de Europese/internationale sector, anderen werken niet (al dan niet uit vrije wil).⁴⁸

⁴⁶ Cijfers op 25 oktober 2011. Bron : Soldati Pier Cirillo (bevoegd voor de relaties met de geaccrediteerde pers bij de Europese Commissie)

⁴⁷ “[Brussel als hoofdstad van een Europa van de regio's? Regionale vertegenwoordigingen als Europese beleidsactoren](#)”, Michel Huysseune en Theo Jans, Brussels Studies, nr. 16, 25 februari 2008

⁴⁸ Partners uit Bulgarije en Roemenië mogen tot 31 december 2011 niet in Brussel werken zonder werkvergunning.

Europese scholen

- De Europese scholen werden opgericht in 1957, met de bedoeling om gratis meertalig onderwijs (waaronder in de moedertaal) te kunnen aanbieden aan de kinderen van Europese ambtenaren. De Europese scholen staan in principe ook open voor andere leerlingen, maar die moeten een hoog inschrijvingsgeld betalen (tussen de 5.067 en 10.335 euro per jaar op de middelbare school, afhankelijk van de categorie waaronder ze vallen). De laatste jaren kampen de scholen met een dergelijk plaatsgebrek, dat er weinig plaats is voor andere kinderen (kinderen van EU-ambtenaren krijgen voorrang). Niet alle kinderen van EU-ambtenaren gaan naar Europese scholen: sommigen gaan naar (erg dure) internationale scholen, zoals het *Lycée Français*, de *British School*, de *Scandinavian school*, ... Een kleine minderheid is ingeschreven in een Belgische school.
- Brussel telt drie Europese scholen (Ukkel, Woluwe, Elsene) waar bijna 9.000 leerlingen school lopen. Een [vierde school](#) opent in 2012 haar deuren in Laken. De ouderverenigingen pleiten voor de opening van een vijfde school in de Europese wijk.

Schooljaar 2010/2011⁴⁹

Brussels I - Ukkel	3.074
Brussels II – Woluwe	3.089
Brussels III - Elsene	2.902
Brussels IV - Berkendael	809

- Het aantal studenten aan de Europese scholen neemt voortdurend toe en de scholen kampen met een groeiend plaatsgebrek. Om dit plaatsgebrek gedeeltelijk op te vangen, heeft de Belgische overheid de site van Berkendael voorlopig ter beschikking gesteld.
- De Brusselse Europese scholen liggen alleen in het zuidoosten van Brussel, waar ook de meeste EU-ambtenaren wonen. Het Brussels Gewest heeft, in samenspraak met de federale overheid, bewust gekozen voor de site in Laken als locatie voor de 4^e school, met de bedoeling de welgestelde EU-gezinnen aan te moedigen zich ook te vestigen in andere zones van het Gewest.
- De gebouwen in Brussel worden ter beschikking gesteld door de Belgische overheid.

3.3 Andere internationale actoren

Diplomaten⁵⁰

- Brussel telt 5.244 diplomaten⁵¹, het grootste aantal diplomaten ter wereld.
- Vrijwel alle landen in de wereld hebben een ambassade in België (bilateraal). Hiernaast hebben de lidstaten van de EU een permanente vertegenwoordiging bij de EU⁵², de lidstaten van de NAVO een permanente delegatie bij de NAVO en een aantal andere landen (die geen lid zijn) een missie bij de EU en de NAVO (multilateraal).
- Dit brengt het aantal diplomatieke missies op een totaal van 285.
- 1.987 diplomaten werken voor de permanente vertegenwoordigingen bij de EU en de WEU (Western European Union).

⁴⁹ « [Facts en figures on the beginning of the 2010-2011 school year in the European Schools](#) », december 2010.

⁵⁰ Cijfers van de Protocoldienst van de FOD Buitenlandse zaken op 29 oktober 2009.

⁵¹ Belgische diplomaten in Brussel werden niet opgenomen in dit cijfer, het betreft enkel de buitenlandse diplomaten.

⁵² Gegroepeerd binnen het Comité van permanente vertegenwoordigers (COREPER)

- De permanente delegaties en diplomatieke missies bij de NAVO (zie tabel hieronder) tellen ongeveer 2.000 leden. Opgelet: in dit cijfer zijn ook de nationale militaire vertegenwoordigers opgenomen; het zijn dus niet allemaal diplomaten.

Personeelsleden van internationale instellingen (buiten het kader van de EU)

Er werken ongeveer 4.000 mensen op de politieke hoofdzetel van de NAVO in Brussel (Evere).

- 2.000 mensen werken voor de Permanente Delegaties bij de lidstaten of voor de nationale militaire vertegenwoordigingen
- 300 mensen werken bij de missies van partnerlanden,
- 1.200 burgerpersoneelsleden
- 500 mensen maken deel uit van de internationale militaire staf, waaronder 100 burgers.⁵³

Naast de NAVO hebben nog een aantal andere internationale organisaties hun hoofdzetel in België. Een overzicht:⁵⁴

Instelling	Aantal personeelsleden	Belgische personeelsleden
NAVO	4000 (diplomaten inbegrepen)	619
Secretariaat-generaal van de Benelux	60	50 ⁵⁵
Eurocontrol	2.204	548
Werelddouaneorganisatie	133	41 ⁵⁶
Internationaal Bureau voor Douanetarieven	18	10
Totaal	6.415	1.268

Let wel! Deze cijfers zijn onvolledig. Er zijn namelijk nog andere internationale instellingen met een zetel of een vertegenwoordiging in Brussel die niet opgenomen zijn in deze lijst (zie pagina 1 & 2 van deze nota). We beschikken niet over cijfers betreffende hun personeelsbestand.

⁵³ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49284.htm

⁵⁴ "Is er een Belg in de zaal? Het "uitzendbeleid" van Belgische overheden naar internationale organisaties", KUL Working Paper nr.122 – maart 2008, Jan Wouters en Maarten Vidal, p. 5

⁵⁵ Cijfers gecommuniceerd op 8 november 2011 door Nick Van Haver

⁵⁶ Cijfers gecommuniceerd op 8 november 2011 door Grant Busby, Communication Service.

* * * *

Deze studie werd gerealiseerd door het [Verbindingsbureau Brussel – Europa](#).

© Indien u gegevens uit deze studie overneemt, gelieve het VBBE op te hoogte te brengen en te vermelden.

Contactpersoon: Ans Persoons, apersoons@vbbe.be, 02/234 57 51.